

ADVIES Nr. 2.057

Zitting van dinsdag 24 oktober 2017

Aanpassing lage- en hogeloongrens van categorie 2 structurele vermindering vanaf 1 januari 2018 – Ontwerp van KB

x x x

2.939

ADVIES Nr. 2.057

Onderwerp: Aanpassing lage- en hogelooongrens van categorie 2 structurele vermindering vanaf 1 januari 2018 – Ontwerp van KB

Per brief van 28 juli 2017, heeft M. De Block, minister van Sociale Zaken, het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een ontwerp van koninklijk besluit tot aanpassing van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen.

De commissie Sociale Zekerheid werd met de bespreking van deze kwestie belast.

Op verslag van die commissie, heeft de Raad hierover op 24 oktober 2017 navolgend advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

- a. Per brief van 28 juli 2017, heeft M. De Block, minister van Sociale Zaken, het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een ontwerp van koninklijk besluit tot aanpassing van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen.

Het hierboven vernoemd ontwerp van koninklijk besluit voorziet in een verhoging van het bedrag van de lage- en de hogeloongrens van categorie 2 van de structurele vermindering vanaf 1 januari 2018. Om zo op die manier te voorkomen dat, omwille van de doorgevoerde hervorming van de structurele vermindering via de taxshift operatie, er verliezers zouden ontstaan, gelet op de automatische indexering in juni 2016 en juni 2017 die ervoor gezorgd heeft dat het bedrag van de lage- en de hogeloongrens van categorie 2 van de structurele vermindering reeds hoger is dan het bedrag dat volgens het wettelijke voorziene groeipad van toepassing zou zijn vanaf 1 januari 2018.

- b. Met betrekking tot de hervorming van de structurele bijdragevermindering binnen de hierboven vernoemde taxshift operatie, heeft de Raad zich in zijn advies nr. 1.977 van 3 maart 2016 gemeenschappelijk uitgesproken over een aantal elementen van de taxshiftoperatie onder andere inzake de verdeling van het budget structurele bijdrageverminderingen voor categorie 2 en 3 voor 2020 en de afbouw van de klassieke opdeling tussen de beschutte en de sociale werkplaatsen richting één kader van maatwerkbedrijven. Gelet op de verdere evolutie van deze elementen en de samenhang met bovengenoemde adviesaanvraag heeft de Raad beslist deze elementen te hernemen.
- c. Bijkomend heeft de minister van Sociale Zaken, per brief van 11 oktober 2017, het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen, met betrekking tot een ontwerp van koninklijk besluit dat het complement voor de hoge lonen incorporeert in het koninklijk besluit van 17 januari 2000, om zo te vermijden dat de ontslagen werknemers van een bedrijf in herstructurering het recht op de werkbonus zouden verliezen, gezien het complement voor de hoge lonen voor de werknemerscategorie 1 vanaf 1 januari 2018 zal verdwijnen, waarover hij zich in zijn advies nr. 2.058 van 24 oktober 2017 heeft uitgesproken.

- d. Tijdens de werkzaamheden, heeft de Raad kunnen rekenen op de toelichting van de vertegenwoordigers van de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid en de beleidscel van de minister van Sociale Zaken.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Nationale Arbeidsraad heeft de adviesaanvraag in al zijn facetten met de grootste aandacht onderzocht. Hij heeft daarbij toelichting gekregen van de vertegenwoordigers van de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid en de beleidscel van de minister van Sociale Zaken.

A. Met betrekking tot de verhoging van de loongrenzen van de structurele vermindering categorie 2

- a. Op basis van zijn onderzoek stelt de Raad vast dat in het kader van de taxshift operatie het groeipad van de loongrenzen van de structurele vermindering voor werknemers van categorie 1, 2 en 3 vastgelegd werden voor de periode van april 2016 en januari 2019 via een aanpassing van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het hoofdstuk 7 van titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I).

Omwille van de automatische indexeringen in juni 2016 en juni 2017 zijn de loongrenzen voor de werknemerscategorie 2 reeds hoger dan de grenzen die volgens het groeipad, via het bovengenoemd koninklijk besluit, werden vastgelegd vanaf 1 januari 2018. Om te vermijden dat er benadeelden zouden zijn door deze evolutie, voorziet het ter advies voorliggende ontwerp van koninklijk besluit in een verhoging van de loongrensbedragen voor werknemerscategorie 2.

Met betrekking tot de hierboven omschreven maatregel in het ter advies voorliggende ontwerp van koninklijk besluit heeft de Raad geen overeenstemming kunnen vinden;

- b. De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen zijn zeer ongerust over een gedeeltelijke ondergraving van de tweede en derde stap in de taks shift die voorzien is vanaf 1 januari 2018 en 1 januari 2019. De taks shift bevestigde immers het principe van indexering van de loongrenzen. Door een lacune in de wetgeving worden de nieuwe lage- en hogeloongrenzen die bij die stappen voorzien zijn, niet geïndexeerd tot ze effectief in werking zijn getreden. Dit moet worden rechtgezet voor een correcte uitvoering van de taks shift.

In ter advies voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit worden enkel de loongrenzen van categorie 2 van de structurele vermindering opgetrokken. Dit alleen om te vermijden dat de lageloongrens van categorie 2 die vanaf 1 januari 2018 van kracht wordt onder die van 2017 (na indexeringen) zou liggen. De niet geïndexeerde grenzen die vanaf 1 januari 2018 in werking treden, zijn namelijk een lageloongrens S0 van 7.218 euro/kwartaal en een hogeloongrens S1 van 12.484,8 euro/kwartaal. De grenzen die momenteel van toepassing zijn en die door twee indexeringen in juli 2016 en juli 2017 werden verhoogd, bedragen echter reeds 7.397,24 en 12.989,19 euro per kwartaal. Als gevolg daarvan stelt het ontwerp KB voor om de grenzen vanaf 1 januari 2018 op 7.400 euro en 12.990 euro te leggen. Dit houdt echter geen volledige indexering van de lageloongrens in, aangezien deze daarmee eigenlijk op 7.509,61 euro zou moeten komen. Dit initiatief zou zelf betekenen dat deze categorie budget toegekend door de taks shift inlevert.

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen stellen bovendien vast dat er helemaal niets wordt ondernomen in verband met de loongrenzen van categorieën 1 (voornamelijk van toepassing op de bedrijven uit de profitsector, maar ook op een aantal social profitsectoren) en 3 (beschutte werkplaatsen) vanaf 1 januari 2018, terwijl zich daar een gelijkaardig probleem manifesteert. De werkgevers binnen die categorieën zijn er altijd van uitgegaan dat de loongrens voor lage lonen (S0) zoals afgesproken in de taks shift net zoals de feitelijk geldende loongrenzen en de lonen aangepast worden aan de levensduurte.

Voormelde loongrenzen niet indexeren doet afbreuk aan de voorgestelde lastenverlaging in de taks shift voor de lage lonen. De ondernemingen dreigen op die manier in 2018 230 miljoen euro aan lastenverlaging waarop ze recht hebben te mislopen.

Het nakomen van dit engagement is belangrijk voor het economisch weefsel, de competitiviteit en als zuurstof voor de Belgische ondernemingen. Cijfers van de Nationale Bank van België in hun verslag van 2017 hebben aangetoond dat in de Belgische ondernemingen, mede door de taks shift, bijkomende jobs worden gecreëerd. Deze jobmotor mag niet stilvallen. De laatste studie van de Nationale Bank van België toont bovendien het belang van de terugverdieneffecten aan, met name voor de verbetering van het primair saldo van de overheid.

Daarnaast brengen de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen in herinnering dat de lastenvermindering voor de lage lonen tot doel heeft om meer kansen te geven aan laaggeschoolden op de arbeidsmarkt. Een preciaire doelgroep met het oog op het verhogen van de participatie op de arbeidsmarkt. Een reden te meer om de vooropgestelde lageloonengrenzen te indexeren.

De ondernemingen rekenen er met andere woorden op dat de beloofde taks shift correct wordt uitgevoerd en dat de lageloonengrens voor categorie 1 die vanaf 1 januari 2018 van kracht wordt (8.850 euro) verhoogd wordt met twee indexeringen. Dit geeft een grens van 9.207,54 euro. Ook voor categorieën 2 en 3 dient deze logica toegepast te worden vanaf 1 januari 2018. Voor categorie 2 geeft dit dan een lageloonengrens van 7.509,61 euro en een hogeloonengrens van 12.989,19 euro. Voor categorie 3 ten slotte geeft dit een lageloonengrens van 9.831,78 euro voor het omkaderingspersoneel en van 9207,54 euro voor het mindervalide personeel.

De werkgeversorganisaties wijzen er op dat deze redenering ook toegepast moet worden op de volgende injectie in de lage lonen vanaf 1 januari 2019.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen stellen vast dat het voorgestelde besluit voor categorie 2 volgens de beleidscel van de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid "geen budgettaire impact zal hebben", terwijl uit de verklaringen van de vertegenwoordiger van RSZ het tegendeel bleek: een opbrengst van circa 15 miljoen euro voor de regering (als saldo van een opbrengst van ca. 30 miljoen door de optrekking van de hogeloonengrens en ca. 15 miljoen minderopbrengst door de optrekking van de lageloonengrens) en bijgevolg een netto-kost van 15 miljoen voor de non-profit. Bij nadere verificatie kwam de RSZ uit op een winst voor de non-profit van slechts 10,7 miljoen euro door de optrekking van de lageloonengrens, waardoor het verliessaldo (bij gelijkblijvend verlies door de hogeloonmaatregel) zou uitkomen op 19,3 miljoen euro. Als deze maatregel wordt gehandhaafd, dan vragen zij dat deze 19,3 miljoen euro wordt herbesteed binnen de sector, in het bijzonder door versterking van de werkgelegenheid via de sociale Maribel, in overleg met de sectorale sociale partners.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen nemen er ook kennis van dat de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen willen gaan naar een algemene verhoging door twee indexeringen van de lageloongrens, inclusief categorie 1, en dit zonder enige compenserende maatregel binnen het kader van de tax shift. Uit bovenvermelde berekeningen van de RSZ blijkt dat dit – zonder rekening te houden met de aanpassing van de hogeloongrens – voor federale overheid en/of sociale zekerheid een meerkost zou geven van 230,1 miljoen euro (2018). Een scenario om de door de regering voorgestelde maatregel voor categorie 2 (zonder de optrekking van de hogeloongrens) door te trekken naar categorieën 1 en 3 zou een meerkost geven van 142,3 miljoen euro. En dit terwijl uit de laatste berekeningen van de Nationale Bank van België blijkt dat de tax shift vandaag nog steeds voor meer dan 4 miljard euro ongedekt is en al evenmin duidelijk is in welke mate de sociale zekerheid via de alternatieve financiering sluitend zal worden gecompenseerd voor deze bijkomende vermindering van de inkomsten uit sociale bijdragen.

B. Met betrekking tot de opvolging van bepaalde elementen in advies nr. 1.977 van 3 maart 2016 inzake de taxshiftoperatie

1. Met betrekking tot de verdeling van het budget structurele bijdrageverminderingen voor categorie 2 en 3 voor 2020

Met betrekking tot de verdeling van het budget structurele bijdrageverminderingen voor categorie 2 en 3 heeft de Raad in bovengenoemd advies vastgesteld dat er onduidelijkheid bestaat omtrent de toekenning van de budgetten voor 2020. Tijdens de werkzaamheden hieromtrent werd er door de beleids-cel van de minister van Sociale Zaken aangegeven dat de vaststelling van de budgetten in samenhang met de lastenverlaging in de bouwsector beslist zou worden.

Vanuit die optiek en gelet op de uitvoering van het zomerakkoord 2017, waarin beslist werd om een gefaseerde vermindering van de arbeidskosten voor de bouwsector uit te werken, is hij daarom van oordeel dat er duidelijkheid gecreëerd moet worden omtrent de toekenning van de budgetten structurele bijdrageverminderingen voor categorie 2 en 3 voor 2020.

2. *Met betrekking tot de maatwerkbedrijven*

Met betrekking tot de sociale werkplaatsen heeft de Raad in bovengenoemd advies vastgesteld dat er in Vlaanderen een hervorming is ingezet waardoor het onderscheid tussen beschutte en sociale werkplaatsen fasegewijs wordt afgebouwd en ondergebracht in één structuur namelijk in dat van de "Maatwerkbedrijven".

Met betrekking tot deze evolutie was hij van oordeel dat, gelet op de eengemaakte structuur waarbinnen deze bedrijven zullen functioneren, dezelfde lijn moet worden doorgetrokken voor de sociale zekerheidsbijdragenverminderingen waardoor de sociale werkplaatsen onder categorie 3, bij de beschutte werkplaatsen, zouden moeten ressorteren terwijl de sociale werkplaatsen zich nu in werknemerscategorie 1 bevinden.

Vanuit deze optiek en in het kader van het optimaal functioneren van de maatwerkbedrijven, blijft hij dezelfde mening toegedaan en pleit hij er voor om in te zetten op een harmonisatie van de berekening van de structurele vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen zodat alle maatwerkbedrijven beroep kunnen doen op dezelfde regels.
